

Pārdomāta celiņu struktūra ir būtiska parka labiekārtojuma sastāvdaļa. Lielāko daļu celiņu ieteicams veidot no grants seguma, ne šaurākus par 2m, lai tos būtu vieglāk kopt. Celiņiem var nelietot apmales, tomēr ilgāk kalpos celiņi ar apmalēm. Kultūrvēsturiskai videi vispiemērotākās ir šķelta granīta bruģakmens apmales. Vienā no celiņa pusēm var veidot platāku granīta bruģakmens joslu, kas kalpos kā lietus ūdens novadīšanas josla. Asfalta segumu saglabāt iebraucamajam ceļam un esošajai autostāvvietai. Jaunajai autostāvvietas zonai var lietot grants segumu. Betona apmales lietot tikai autostāvvietas zonai. Galveno ceļu līdz pilsdrūpām un ceļu līdz Rumbiņas uzpludinājumam ieteicams veidot ap 3m platu, nepieciešamības gadījumā paredzot iespēju auto kustībai. Auto iebraukšanu šajā zonā ieteicams regulēt ar zīmes un caurlaižu palīdzību. Slīpajās vietās blakus celiņam var paredzēt laukakmeņu grupas ūdens novadīšanai.



Grants segums ar akmens bruģa joslām lietus ūdens novadīšanai



Grants segums ar granīta bruģa joslām



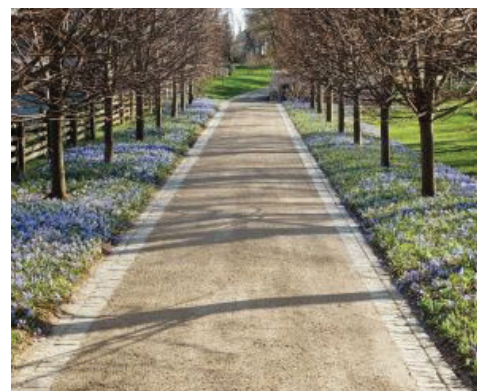
Granīta bruģakmens, kalts

IETEICAMO SEGUMU TIPI CELIŅIEM

- Grants segums ar kaltā akmens bruģa apmalēm;
- Grants segums ar kaltā akmens bruģa joslām, ko izmanto lietus ūdens savākšanai un novadīšanai;
- Granīta bruģakmens, pelēks vai daudzkrāsains / vai klinkera bruģis, zemes toņu gamma;
- Asfalta segums, esošs;
- Grants segums bez apmalēm;
- Grants segums ar koka apmalēm;
- Granīta šķembu segums;
- Betona bruģakmens, esošs;
- Koka laipas.



Akmens bruģa apmales



Akmens bruģa apmales grants segumam



Akmens bruģa joslas grants segumam



Šķembu segums ar koka apmalēm



Grants segums bez apmalēm



Šķembu segums bez apmalēm



Kaltā akmens bruģis



Granīta segums ar zālienu

Baznīcas un muzeja apkārtnes zonā vēlams lietot tikai akmens segumu vai klinkera bruģakmeni, izvairoties no betona bruģakmens un asfalta. Šāda materiālu izvēle piešķirs teritorijai papildus vērtību un radīs senatnīgu noskaņu. No akmens bruģa var izmantot šķeltu gaiši pelēku vai raibu regulāras formas bruģi vai arī kombinēt dažādus akmens izmērus. Var lietot arī neregulāras formas Latvijas laukamens bruģi. Arī klinkers ir stilistiski piemērots šai zonai, vislabāk iederēsies pelēcīgi zemes toņi vai kļusināts sarkanbrūnais klinkers. Nevajadzētu lietot koši sarkano klinkera toni.



Šķelts granīta bruģakmens ar lielākām granīta plāksnēm



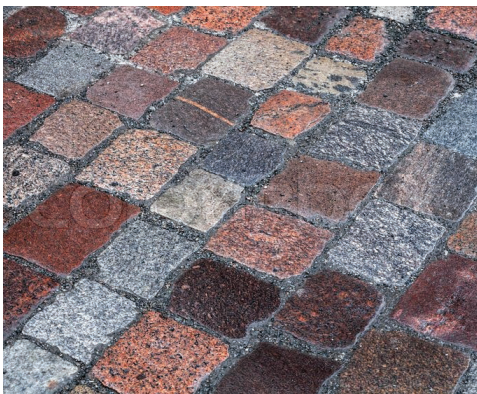
Klinkera segums pelēcīgi brūnos toņos



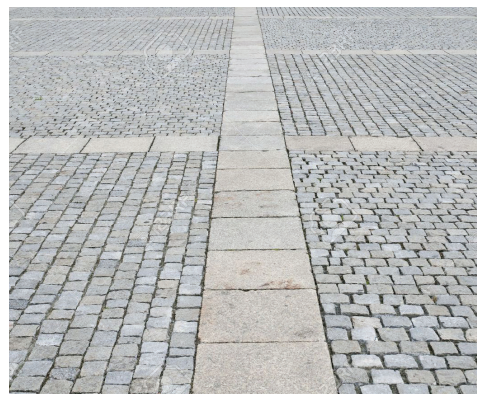
Laukamens bruģis



Vecināts klinkera segums skujīgas rakstā



Raibs granīta bruģakmens



Granīta bruģakmens ar platām granīta plāksņu joslām



Akmens bruģa joslas grants segumam



Maza izmēra (5x5x5 cm) šķelts granīta bruģakmens



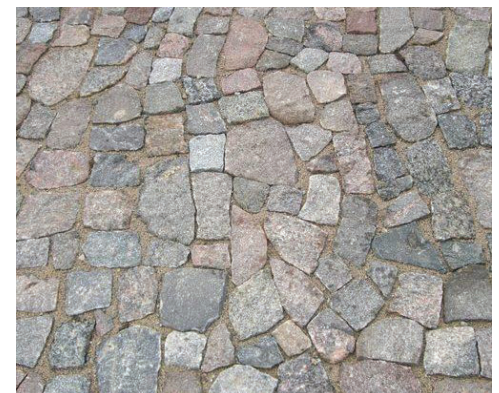
Kombinēts dažādu izmēru granīta bruģis



Gaiši pelēks šķelts granīta bruģis (7x7x5 cm)

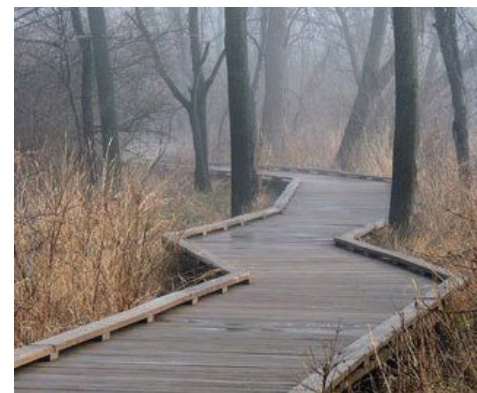
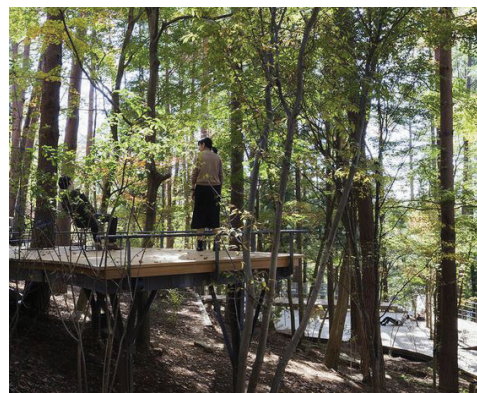
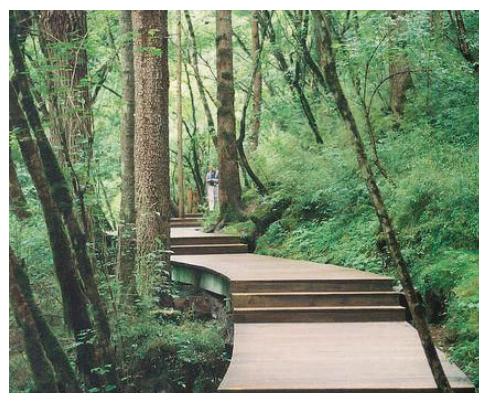
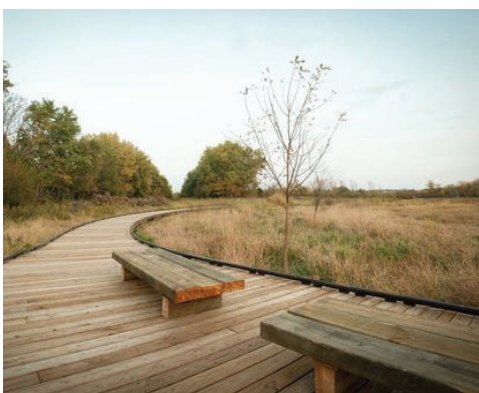
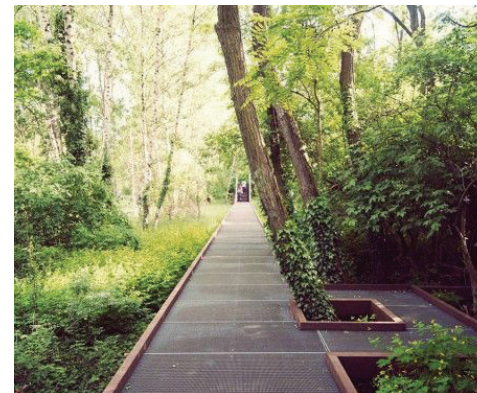


Dažāda izmēra akmens bruģis ar zālienu starpās



Neregulāras formas šķelta laukamens bruģis

Koka laipas ieteicams veidot gar Daugavas krastu pie pilsdrupām, kā arī gar Rumbiņas krastu līdz Rumbiņas ūdenskritumam. Koka laipas ir saudzīgs veids kā ierīkot celiņus zonās, kur daudz koka sakņu un stāvas nogāzes. Tādējādi tiek mazāk nomīdītas kokus saknes, zemsedze un traucētas kukaiņu sugas. Koka laipas veidojamas 2m platas ar paplatinājumiem atsevišķās vietās, kur var izvietot solus sēdēšanai. Koka laipai drošības nolūkos gar upes krastu veidojama marga. Lai nodrošinātu koka laipu ilgāku ekspluatāciju, ieteicams laipu konstrukciju veidot uz metāla skrūvpāļiem.



Jaunas kāpnes veidojamas pārsvarā stāvās nogāzēs. Ieteicams veidot koka brusu konstrukcijas kāpnes, ko var vieglāk pakļaut mainīgā reljefa formai, iegriezt nepieciešamajā leņķī. Brusu pakāpienus var pildīt ar šķembām, ganti vai granīta bruģakmeni. Šāda tipa kāpnes organiski iekļaujas ainavā. Nepieciešams demontēt esošās metāla kāpnes uz stadionu. To vietā veidojami koka brusu pakāpieni blakus esošajām kāpnēm. Saglabājamas esošās akmens kāpnes pie senā muižas mūra tilta. Laika gaitā ieteicams nomainīt metāla konstrukcijas kāpnes uz Mīlestības kalniņu pret koka kāpnēm.


Koka gulšņu kāpnes

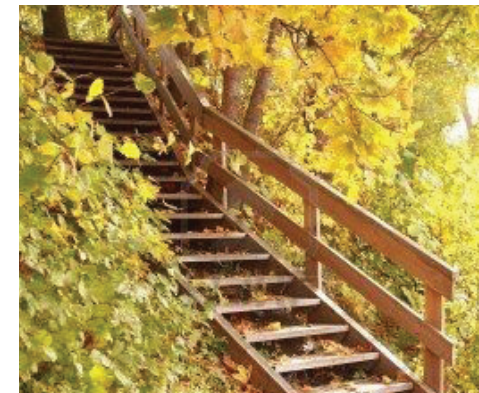
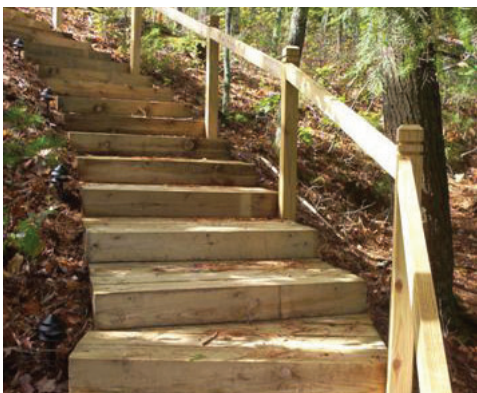
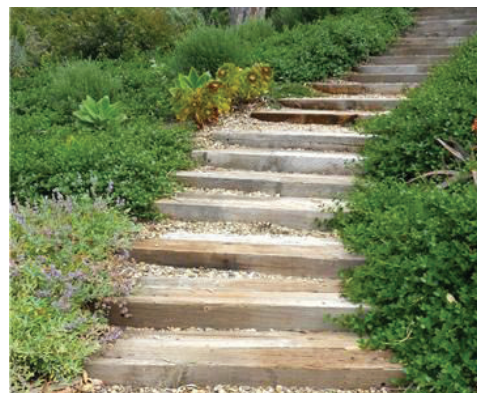
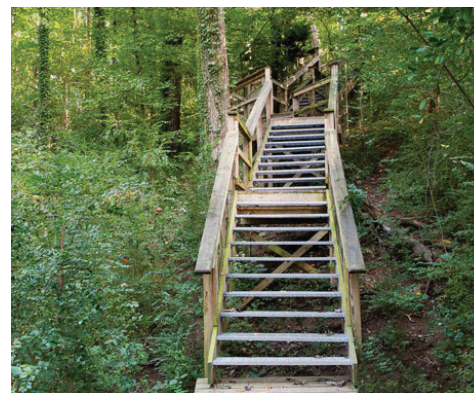
Pakāpieniem izmantoti dzelzceļa gulšņi ar granīta bruģakmeni

Koka gulšņu kāpnes ar šķembu segumu

Koka gulšņu kāpnes ar margu

Koka brusu pakāpieni

Koka kāpnes stāvā nogāzē

Koka brusu pakāpieni ar granīta šķembām

Koka kāpnes ar margu stāvā nogāzē

Koka brusu kāpnes ar margu

Koka gulšņu pakāpieni ar šķembu segumu

Koka kāpnes stāvā nogāzē

Apalkoka pakāpieni ar grants segumu

Visā apkaimes teritorijā nepieciešams izvietot vienota dizaina soliņus. Solus izraudzīties no ražotāja kataloga vienā tonī. Ieteicams izvietot solus ar atzveltni un bez atzveltnes celiņu malās 1m platās platās kabatās.



SOLU VEIDI

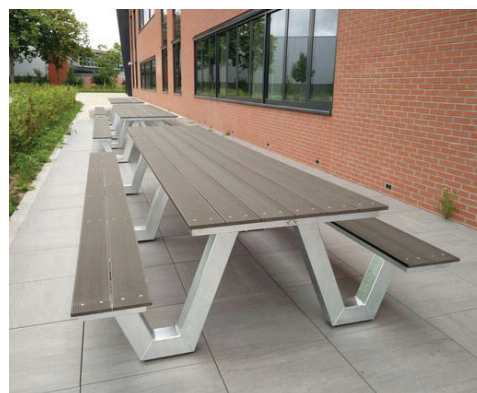
- Soli ar atzveltni, rūpnieciski ražoti, izvēlēti no kataloga vai ražoti pēc individuāla pasūtījuma;
- Soli bez atzveltnes;
- Masīvi koka skaldņi;
- Piknika galdi.



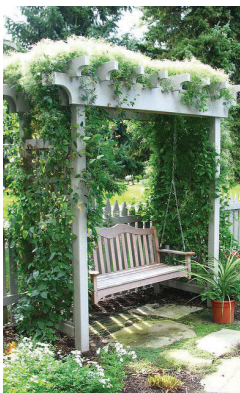
Papildus klasiskiem soliņiem ar atzveltni, atsevišķās vietās uz koka laipām, Skulptūru dārzā un pie ugunsкура vietām var izvietot masīvus koka skaldņus, imprignētus, dabiskā koka tonī.



Piknika galdi ievietojami zonā blakus autostāvvietai.



Mīlestības kalniņā esošo lapeni ar šūpolēm būtu ieteicams nomainīt pret romantiskāku un parka videi piemērotāku koka konstrukcijas lapeni ar šūplēm, to noaudzējot ar vītenaugiem - balto mežvītēni vai vītenšausserdi. Segumam zem lapenes izmantot granti vai granīta bruģakmeni.



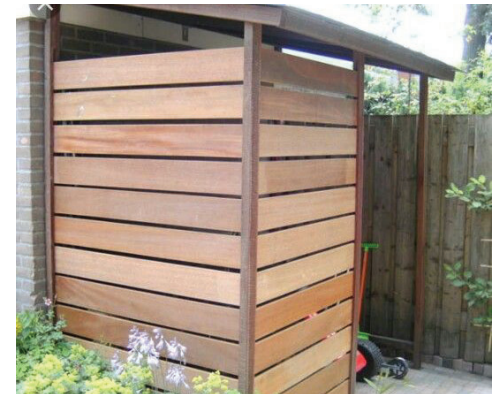
Teritorijā izvietojamas mūsdienīgas, kvalitatīvas rūpnieciski ražotas vai pēc individuālas pasūtījuma izgatavotas atkritumu urnas. Tradicionāli atkritumu urnas izieto blakus soliēm, taču tās var novietot arī netālu no mezglu punktiem pie ceļu krustojumiem u.c. Tā kā atsevišķas zonas paredzētas suņu pastaigām, vēlams izvietot arī suņu ekskrementiem paredzētas atkritumu urnas. Pie autostāvvietas un dzīvojamās apbūves pagalmā paredzami arī lieli atkritumu konteineri, tiem veidojams dekoratīvs koka nožogojums.



Suņu atkritumu urnas



Suņu atkritumu urnas



Konteineru novietnes koka nožogojums



Konteineru novietnes koka nožogojums

Papildus esošajai velo novietnei autostāvlaukumā ieteicams izveidot jaunas novietnes Rumbiņas uzpludinājuma zonā, kā arī Skulptūru dārzā.



Apgaismojumu elementu dizains vēlams lakonisks un mūsdienīgs, arī vēsturisko būvju tuvumā. Saglabājami prožektoru baznīcas gaismošanai. Visā teritorijā lietojams vienots apgaismojuma elementu dizains. Tā kā dendroloģisko stādījumu un Lāčplēša apkaimes teritorijā ir daudz vecu koku, kā arī tā arodas tuvu Daugavai, šī, iespējams ir nozīmīga sīkspārņu sugas ir jutīgas pret mākslīgo apgaismojumu naktī – tie izvēlās no apgaismotajām platībām, kā arī samazinās nakstauriņu blīvums apkārtnē, jo tie lido uz apgaismojumu un daļa tauriņu iet bojā. Lāčplēša apkaimē būtiski plānot sīkspārņiem draudzīgu apgaismojumu.



APGAISMOJUMA VEIDI

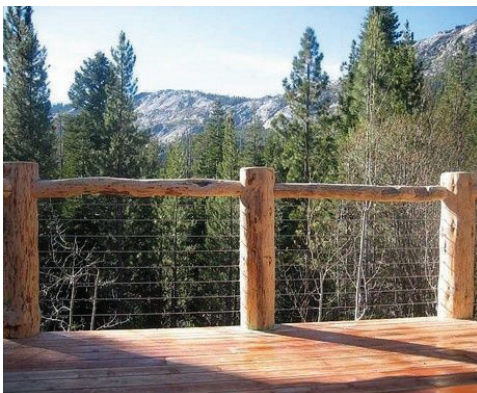
- Prožektoru baznīcas un pilsdrupu izgaismošanai;
- Karoga apgaismojums;
- Laternas parka teritorijas izgaismošanai 3-4m augstas.

Apgaismojuma izvēles kritēriji:

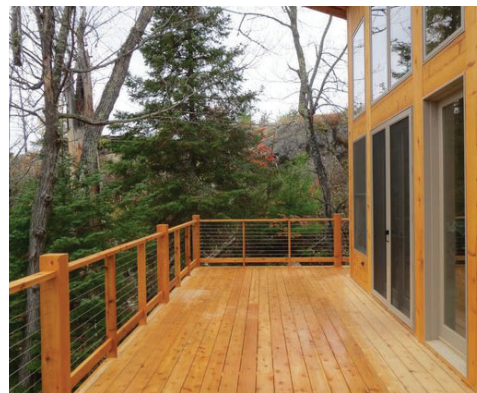
- Apgaismojums vērst uz leju, celiņa virzienā;
- Stabu izvietojums rets, vidēji 50 attālumā vieno no otra;
- Laternu vēlamo augstums – 3-4m;
- Ūdens tuvumā izmantojamas lampas ar siltu dzeltenī - oranžu gaismas spektru;
- Pēc iespējas izmantojami gaismas un kustības sensori.



Teritorijā būtisks labiekārtojuma elements ir margas un norobežojoši elementi. Gar Daugavas stāvkrastru vietās, kur pieklūst cilvēks, lietojams masīvs koka balķu norobežojums. Koka laipai stāvās nogāzes pusē veidojama koka dēļu marga. Koka marga nepieciešama arī daļai janveidojamo kāpņu. Skatu platformai pie pilsdrupām veidojama koka un metāla konstrukcijas marga ar trosēm, lai tādējādi netiktu aizsegts skats uz Daugavu.



Apalkoku stabi ar metāla trosēm



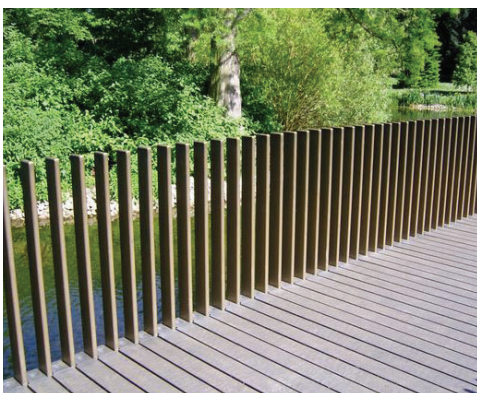
Koka marga ar horizontālām metāla trosēm



Daugavas krastam piemērots koka balķu norobežojums

NOROBEŽOJUMA VEIDI

- Norobežojums gar Daugavas stāvkrastru vietās, kur var pieklūt cilvēks;
- Koka laipas marga Daugavas un Rumbiņas krasta nogāzes pusē;
- Piestātnes margas;
- Skatu platformas pie pilsdrupām margas;
- Kāpņu margas.



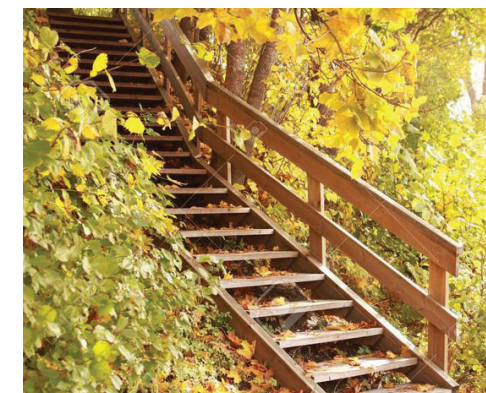
Laivu piestātnei vai skatu platformai piemērota marga



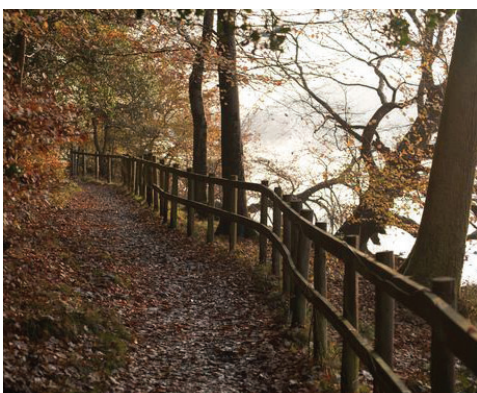
Marga, kas neaizsedz skatu uz ūdeni



Marga, kas neaizsedz skatu uz ūdeni



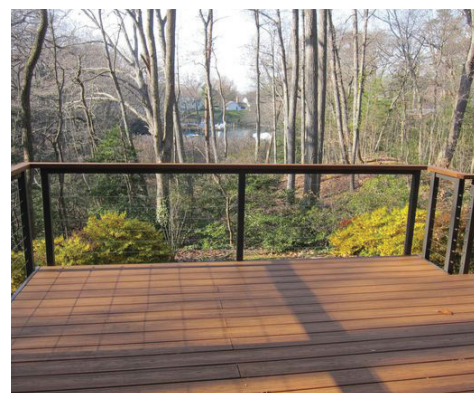
Koka dēļu marga kāpnēm



Krasta norobežojums



Marga, kas neaizsedz skatu uz ūdeni



Marga, kas neaizsedz skatu



Skatu platformai piemērota marga



Kāpnēm piemērota koka marga



Koka laipas margas



Koka laipas margas



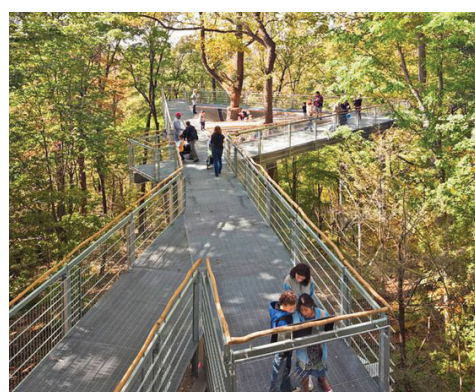
Koka laipas margas



Skatu platformai piemērotas margas



Skatu platformai piemērotas margas



Skatu platformai piemērotas margas



Krastmalai piemērots koka norobežojums



Krastmalai piemērots koka norobežojums



Dekoratīvs saimniecības zonas norobežojums no ozola zariem



Dekoratīvs saimniecības zonas norobežojums no ozola zariem



Laivu piestātnes vai skatu platformas norobežojums

Mūrētais akmens tilts, kas saglabājies no muižas laikiem, ir vēl viena Lielvārdes parka kultūrvēsturiska vērtība. Tiltam nepieciešama rekonstrukcija, izīrēt tilta apakšu no būvgružiem un zemes slāņa tā, lai pa tilta apakšu varētu brīvi iziet cilvēks. Skatoties uz 20. gs. sākuma fotogrāfijām, redzams, ka zem tilta iet celiņš. Tiltā nogāzes ir apstādītas ar augiem, bet pats tilts vietām noaudzēts ar vītenaugiem, visticamāk, mežvīnu. Šādu tilta veidolu būtu ieteicams atjaunot. Atīrīt patilti, pavērtos skats uz Daugavu, kā arī ieteicams atīrīt skatu līnijas uz Daugavu no tilta. Pirms rekonstrukcijas vēlams pieaicināt vēsturisko būvju restaurācijas ekspertu un ceļu būvīnženieri. Par prototipu tilta atjaunošanai var kalpot citu Latvijas muižu tiltu piemēri, kā arī šī paša tilta 20. gadsimta fotogrāfija/as.



Skats uz tiltu un muižas ēku, 20. gs. sākums



Rekonstruēts Veselavas tilts



Skats uz tiltu 2019. gada aprīlī. Gandrīz no tās pašas vietas



Nākotnes vizija - tilta un celiņu rekonstrukcijas priekšlikums ar apstādījumiem

Tilti pie Rumbiņas udenskrituma kopā ar skatu platformu veido vienotu ansambli, tādēļ to rekonstrukcija jārisina saskaņoti. Mūra tiltam lietojama vienkārša metāla marga, kas var tuprināties līdz skatu platformai. Jaunā koka tiltiņa margai jāsakān ar skatu platformas koka margu.



Esošais mūrs tilts pār Rumbiņu rekonstruējams, uzstādāma vienkārša dizaina metāla marga antracīta krāsā



Koka tilta piemērs



Koka tilta piemērs



Tilta piemērs kādā no Eiropas pilsētām

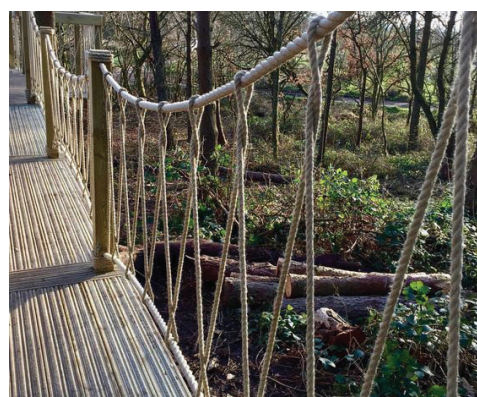
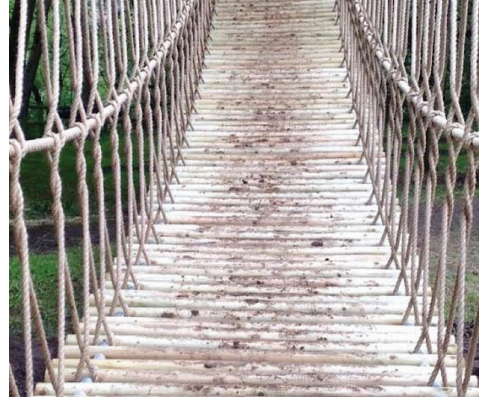
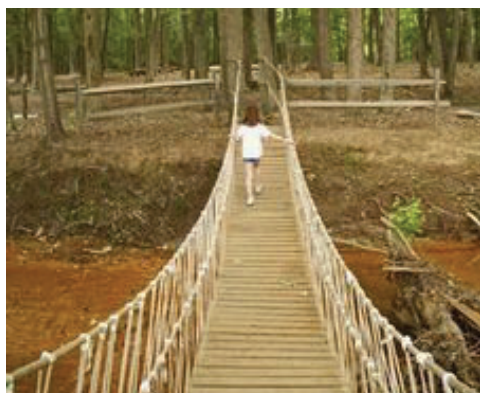
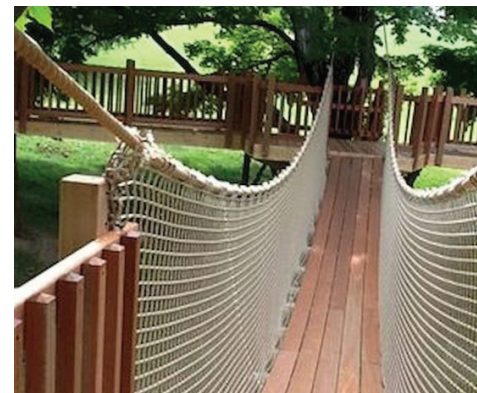
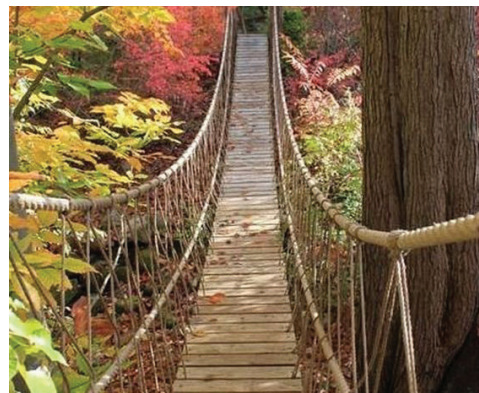


Tilta metāla margas paraugs



Mazais tilts pār Rumbiņu, ko veido betona plāksne, demontējams, tā vietā uzstādāms neliels koka tiltiņš

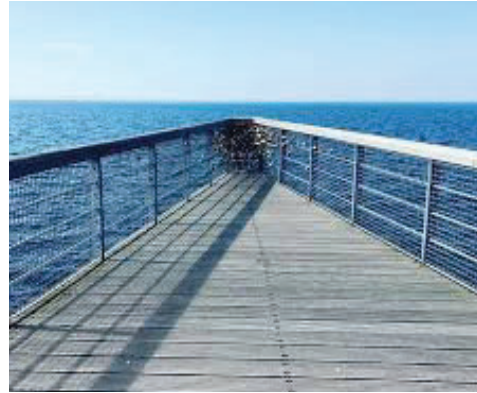
Rumbiņas upes nogāze ir pateicīga vieta iekārtā trošu tilta veidošanai. Iekārtais tilts plānots kā daļa no Rumbiņas dabas takas maršruta.



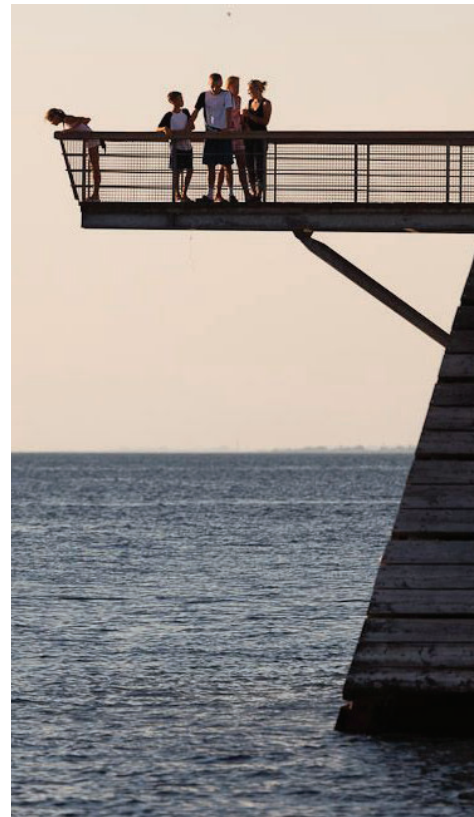
Eposs par Lāčplēši Lielvārdes parka ārtelpā jau iedzīvināts skulptūru tēlos, sajūtams Lāčplēša gultā un Spīdolas bluķī, bet vietā, kur notiek izšķirošā cīņa ar Tumšo bruņinieku iederētos pārkāres tipa skatu platforma. Lai veicinātu asas izjūtas un simboliski parādītu kaujas skarbumu, platformas galā veidojams sašaurinājums, bet pati platforma zobena formā kā cīņas simbols. Platformai iespējami dažādi risinājumi, taču visiespaidīgākā tā būtu, ja atrastos virs ūdens līnijas.



Trapeces veida platforma



Platformas galā veidots sašaurinājums



Piemērs no Malmes, Zviedrijas



Platformas balstu veids



Platforma divos stāvos, iespējams nokāpt līdz ūdens līmenim

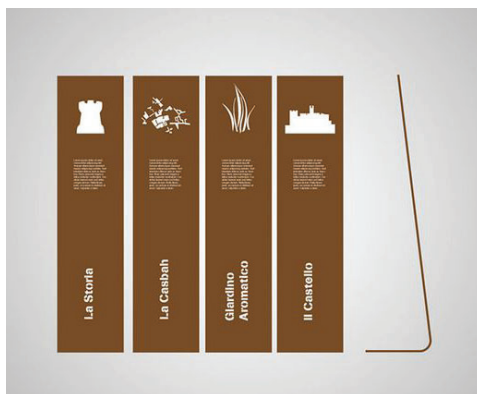


Piemērs no Malmes, Zviedrijas

Skatu platformai iespējams arī tradicionāls risinājums, neveidojot pārkari virs Daugavas, bet gan noslēdzot to līdz ar stāvkrasta malu pietiekamā distancē.



Informācijas zīmes ir viens no svarīgākajiem izglītojošā parka labiekārtojuma elementiem gan saturiski, gan vizuāli. Lielvārdes parkam ieteicams savs vienots informācijas zīmju dizains. Ieteicams izmantot vienojošu krāsu gammu, kas var būt neatkarīga no kopējās pilsētas zīmju sistēmas. Lielvārdes parks ir pilsētas daļa, tomēr arī pietiekami neatkarīga vienība, lai lietotu savu iekšējo info zīmju sistēmu. Visiem zīmju veidiem jābūt viendabīgiem, lai netiktu saraibināta kopaina. Info zīmēm ieteicams izvēlēties mūsdienīgu, lakonisku dizainu. Parkam noderētu savs simbols vai logo. Kā materiālu var izmantot arī rūsinātu metālu.



Vertikālas info zīmes, rūsināts metāls



Augu sugu apraksti plavā



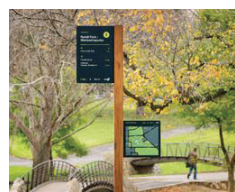
Virzienu norādes, horizontālas

INFORMĀCIJAS ZĪMJU VEIDI

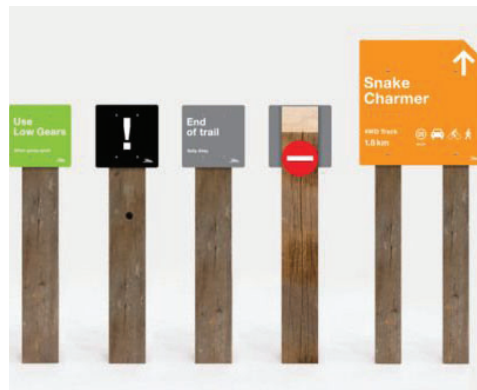
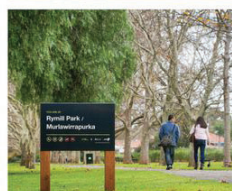
- informācijas stends ar teritorijas plānu, novada plānu, tūrisma objektiem;
- virzienu norādes uz objektiem;
- konkrētā apskates objekta nosaukums un apraksts;
- brīdinājuma vai aizlieguma zīmes;
- interaktīva izglītojoša informācija par augu, putnu un dzīvnieku sugām, biotopiem kā arī kultūrvēstures objektiem;
- valsts dižkoka un koka ekoloģiskās vērtības zīmes pie attiecīgajiem kokiem.



Virzienu norādes



Info zīmju sistēma parkam



Virzienu norādes, vertikālas

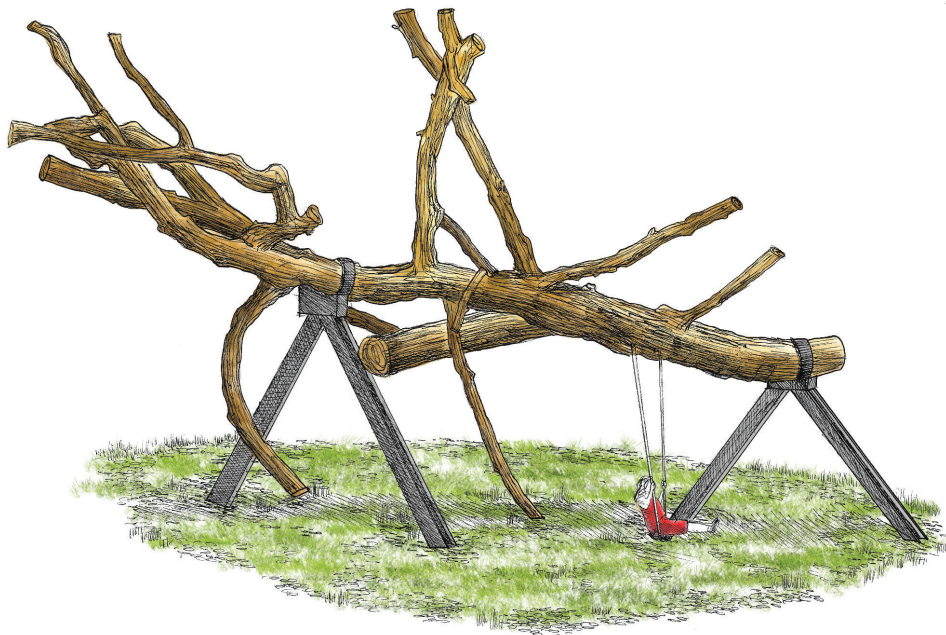


Info zīmju sistēma parkam



Atraktīvs info par koku sugām parkā

Viena no Lielvārdes parka šķautnēm, kas attīstāma rekonstrukcijas projektā ir izglītošana - ne tikai par kultūrvēsturi un literatūru, bet arī par dabas vērtībām, kas sastopamas parka teritorijā, tādēļ sugu atradnes vietās izvietojami bērniem saprotami interaktīvi info stendi par konkrēto augu, kukaiņu un putnu sugu. Lielisks rotaļu elements ir vecs liels zarains koks, vislabāk, ja tas nocirsts turpat parka teritorijā kopšanas nolūkos.



Liels, zarains koks kā rotaļu elements



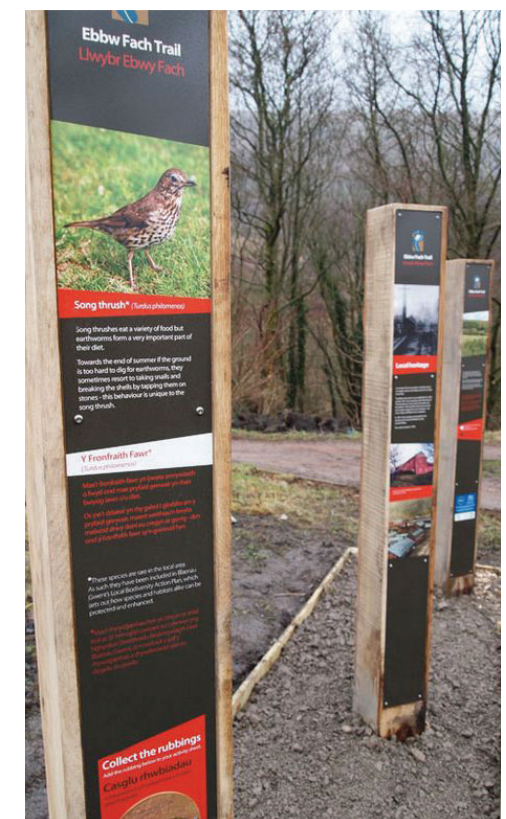
Liels, zarains koks kā rotaļu elements

ROTAĻU ELEMENTI BĒRNIEM

- Liels, vecs, nogāzts zarains koks;
- Interaktīvi info stendi;
- Kukaiņu māja.



Interaktīvs info stends bērniem par augu sugām



Info par putnu sugām



Koka stabiņi kā informācijas plāksnes



Interaktīvs info stends bērniem par dzīvnieku sugām



Interaktīvs info stends bērniem par augu sugām

Saskaņā ar dabas vērtību inventarizāciju un ekspertes Maijas Mednes atzinumu (sk. Pielikumu Nr.1) , Lielvārdes parkā ieteicams stādīt vietējās lapu koku sugas (parasto ozolu, parasto liepu un parasto kļavu), lai nodrošinātu labvēlīgu vidi esošajām augu un kukaiņu sugām. Pieļaujams stādīt ar klimata zonai atbilstošas dekoratīvās krūmu sugas (piemēram, filadelfi, ceriņi, spirejas). Kultūrvēsturiskajā ainavas telpā - muzeja un baznīcas apkārtnē rekomendējoši izmantot mērogam un stilam piemērotus apstādījumus - kokveida un skarainās hortenzijas, no ziemcietaiem - dienziēdes, peonijas, kaķumētras, arī divgadīgās kārsrozes, kas radīs senas lauku ainavas iespaidu, izvairoties no pēdējos gados ievestām augu sugām. Baznīcas fasādes lieliski izskatīsies ar ziedošu hortenziju kupenām. Skulptūru dārza labirinta stādījumus nepieciešams uzbiezināt, starp esošajiem krūmiem stādot vēl vienu stādu, lai veidotos blīvāka rinda. Ieteicams Skulptūru dārza ziemciešu stādījumu rindu pārvietot pie baznīcas un muzeja ēkas.



Parastais ozols



Parastā liepa



Parastā kļava



Pelēkā spireja



Filadelfa šķirnes



Ceriņa šķirnes



Kokveida un skarainās hortenzijas



Spārnotais segliņš



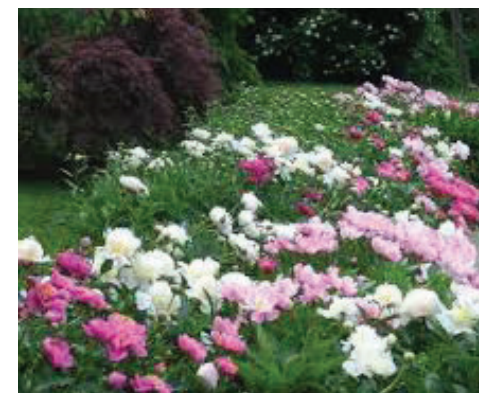
Parastā kārsroze pie ēkas sienas



Dienziēdes



Kaķumētras šķirnes

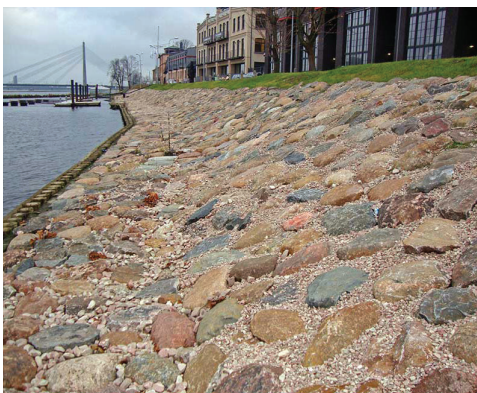


Peonijas

Bijušajā stadiona teritorijā, kas šobrīd tiek regulāri pļauta, taču praktiski ir neizmantota, pēc ekspertes Maijas Mednes ieteikuma (sk. Pielikumu Nr. 1) rekomendējoši atjaunot bioloģiski vērtīgu zālāju un daļu no teritorijas noganīt. Pļaušana un ganišana ir vienīgais veids, kā pļavās saglabāt sugu daudzveidību. Bioloģiski vērtīgu zālāju iespējams atjaunot visā stadiona teritorijā, taču apsaimniekošanas metodes var kombinēt – daļu no teritorijas noganot un pļaujot, daļu – tikai pļaujot. Ganišana iespējama no jūnija līdz septembrim. Ņemot vērā teritorijas nelielo platību (2,7 ha) un kultūrvēsturisko kontekstu – no ainavas viedokļa vispiemērotākais dzīvnieks noganišanai Lāčplēša apkaimē ir aita. Uz vienu hektāru nepieciešami 1,8 dzīvnieki, šajā gadījumā 3-5 aitas, atkarībā no noganāmās teritorijas lieluma. Ganāmpulka norobežošanai var lietot dubulto aploku no dēļu žoga un elektriskā gana vai tikai elektrisko ganu. Pie aploka piestiprināmi uzraksti ar aicinājumu nebarot dzīvniekus. Papildus uzstādāmas informatīvas norādes un stends ar drošības norādījumiem.



Vēlama Daugavas krasta stiprināšana ar liela izmēra laukakmeņiem (0,4-1,2m) posmā no laivu pietātnes līdz Rumbiņas ietekai. Stiprināšana nepieciešama arī nelielā posmā otrajā krasta piekļuves vietā (mūra tilta gravas lejasdaļā).



Esošā laivu piestātne Daugavas krastā ir estētiski nepievilcīga, arī izpildījuma ziņā novecojusi. Apsverama iespēja par pontonu tipa piestātnes izveidi ar koka kāpnēm. Mūsdienu pontonu konstrukcijas laipas nav sezonālas, tās var atrasties ūdenī visu gadu. Piestātnei vēlamas margas.

